

העצמיות והמלחמה הפנימית | פג – פה

ב, קעג. מגמתה של חכמת הרזים לכל מהלכה, היא פיתוח כח הנשמה עד כדי עמידה על כחה הפנימי, לשאוב ממקורה, בלי שום הצטרפות של התלמידות אמצעית. והופעה זו מביאה את כל ההויה כולה להכיר את עצמה. ומתוך ההכרה העצמית הפנימית נמשך שפע החיים, באיחוד השכל והרצון, באין הפסקה של גבולים ושל פרטים.

א, יב. . המשכיל משכלל בקרבו את המושגים שיהיו מסודרים לו בצורה נאותה. והמושגים הרוחניים שהם ממלאים את הנפש, כל מה שהאדם הוא יותר מואר במחשבתו, כך צורתם הכללית היא יותר נכונה, ויותר מתקרבת אל האמת ואל התכונה שהיא מרוממת את הנפש.

א. תתנג. . תפלת ערבית רשות בפני עצמה היא. ההשגה הכללית כמו שהיא בתוכיות רוח האדם היא מלאה בכל תכניה, אינה צריכה להיות חושבת שיהיו לה סתירות מצד מה שממעל לה ומצד מה שמתחתיתה. כי האדם בהיותו יודע, שאי אפשר שהאני הפנימי לא יהיה ספוג מהכל העליון וממקור הכל, הרי הוא מתעלה מרוחו פנימה, ויודע איך להוקיר את כל ההתרחבות הרוחנית שבפנימיות אור הוייתו, הוא ידע אז איך להתרחב ולהתרומם, איך להגביר את אור הטוב עד כדי העליונות של הפיכת כל חושך לאור גדול, לאור ד' וטוב.

שם תתנד. . צריך לחפש בחדרי הנשמה, למצא בה הכל, למצא בה כל העולם וכל התורה, באות היחידי של התורה שכל נשמה מישראל אינה ריקה ממנו. כל התורה כולה כלולה, רק צריך למלא ולחזור ולמלא את האור של האות, עד שיחולל אורות של אותיות באין סוף ותכלית

ו, לח. כשמעיינים תמיד בתכונות הנפשיות לבד בלא עלייה להשכלה שכלית חפשית עולמית רחבה, מתקטנת ההשגה, והמדות בעצמן מצטמצמות, והמושגים מתזערים בצורת מספר קטן אמנם הרבה רכוש שואבים מקטנות כזאת, אבל תמיד צריכים להשתדל לעלות למרחב, למקום הגודל, והגיאות האלהית.

ב, כו. על הידיעות העליונות אין מקום לשאול מהיכן יודעים אותן. כשמוצאים בקרב הנשמה רוח עליון, ואוצר ידיעות מסודרות, מתאימות זו לזו, זהו היותר עליון שבבירורים. כל הידיעה הבאה מתוך מחקר, אינה כי אם אמצעי איך להגיע לידיעה עליונה זו, שהנשמה מפכה מקרב עומק עמקים שלה. האמצעי היותר מוכשר לבוא למידה עליונה זו, הוא דביקות בד' בכל כח, והגיון רזי תורה.

ה, ריב. ההכרה הסוביקטיבית גם היא יקרה מאד, וחלילה לזלזל בערכה, וביחס להתוכן הדתי שלה, כלול הכל בכלל אל תהי רשע בפני עצמך. כאשר נודמן הדבר, ומצד התוכן הסוביקטיבי מתמלא האדם מרורות על עצמו, על ערכי מוסרו, ועל השקפותיו, והוא מתקצף על הלחץ שמחשבותיו לוחצות אותו, ידע אז ויכיר, כי לא באו אלה הסערות בכדי לעקור את זה התוכן שהוא כל כך קרוב אליו, שהוא הגשר המעביר אותו מעולמו המצומצם לעולם הרחב והמלא אור וחירות של קדושה, אלא יחזיק במעוזו, ויתמם עם אלהיו, ובארחות החיים הפנימיים יחזיק ויוסיף אומץ, בהסכמות של תשובה קרובה יתחזק להיטיב את היחוישים. ואור יותר רענן ויותר מקיף יגלה לפניו, מהעולם המלא חוקים ומשפטים ישרים ותורות אמת, מזיו התורה יקבל מאורו, ומתוכן החכמה העליונה יחצוב לו מחצב של השקפות ונחומים, ועם זה יבחר ויקרב אליו את אותו המוסד הרוחני הפנימי הפועל את פעולתו ברגשותיו הקרובים, וכאור בקר יזרח שמש לפניו, ובוקר חדש, נחומים ותקוות חדשות ממקור הישועה לפניו יצמחו, ובושת עלומיו ישכח, וחרפת אלמנותיו לא יזכר עוד, כי לא אלמן ישראל ויהודה מאלהיו

מידות הראיה, גאווה, כד : . אדם יכול למצא בעצמו נקודות עליונות, גדולות, חשובות וגבוהות מאד, גם נקודות אפילות, שפלות ובזויות מאד, ויהיה נבזה בעיניו מצד הצדדים השליליים שלו, וגדול ויקר בעיניו מצד הנקודות העליונות הטובות. אמנם גם מצד הנקודות הטובות לא יהיה מתגאה, אדרבא ימלא גם על-ידן ענות-רוח עד אין קץ, שהרי הם הם המעירים אותו לתבע מעצמו את פתוחן של הנקודות הללו, שהן אצלו כמו גולם.

אורות ישראל ו.ח. קטנות האמונה וריחוקו של אדם מן הקדושה העליונה בא מתוך שאין בידו לרומם את ערך עצמו, עד שיקבע בלבו הרעיון הגדול איך שגדולה אלהית ראויה לו. הגדולה העליונה, המסערת את כל רעיון מוגבל, אשר להמחשבה האלהית, היא באיזומה הנורא מגרשת את רוח האדם מגבולה, כל זמן שלא ירומם וינשא, במחשבות של קודש ובארחות חיים של טוהר, לחוש בעצמו את התאמתו אל גדולה זו. וביחוד הדבר נוגע לישראל. קרבת האלהים הלאומית צריכה אמונה גדולה של גאות לאומית במדה רוממה כ"כ, עד שיקבע בלב הרעיון העליון, שההתגלות האלהית ראויה לה. אמנם גאות קודש זו, כשם שהיא עדויה בגאון כך היא שבוצה בענוה גדולה, והענוה האלהית, הבאה מתוך הגדולה, ומתחברת עמה, היא מופיעה על האופי הנשמתי של כנסת ישראל, ואמונתה בקרבתה אל אל עולם קונה שמים וארץ, אשר אין חקר לגדולתו, משתרשת בתוך מעמקי נשמתה, והיא מתקדשת, מתעלה, משתחררת, ומתכינה עצמה לגאולה שלמה.

ז, קפה. בהסתכלות פנימית בעמקי הנשמה רואים, שהכח הפועל התדירי של החיים האמתיים העליונים איננו פוסק מעבודתו אף לרגע, הוא רצוא ושוב. כמראה הבזק, עבודת שרפי הקודש היא עבודתו. שירה וזמרה תמיד הוא פוצח, בגילת ורנן, מספר כבוד אל. כשמתמעטת האמונה הכבירה בעוצם האני העצמי, של בעל הנשמה העליונה, אז ילך קדורנית, והוא משתומם. ועמו כל העולם כולו זיוו מתמעט. וכאשר ישוב בתשובה עליונה, והוד האמונה בכחותיו העליונים, המפעמים בו תמיד בלא הרף, אליו ישוב, אז יחיה רוחו וינהר, וכל העולמים כולם, אשר לרגליו תוכו, ועמו מתהלכים, ימלאו זיו ונהרה.